

منشاء ۵۰ درصد گرد و خاک در اردبیل داخلی است

مدیرکل حفاظت محیط زیست استان اردبیل گفت: منشاء حدود ۵۰ درصد از گرد و خاک در استان اردبیل داخلی است و علت عمده آن خشکسالی‌های اخیر بوده است.

حسن قاسم پور در گفت و گو با خبرنگار ایرنا با اشاره به اثرات و پیامدهای پدیده گرد و غبار در محیط زیست و زندگی روزمره مردم، این پدیده را ناشی از عملکرد نامناسب انسان در بهره‌برداری از طبیعت ذکر کرد و بر لزوم توجه و برنامه‌ریزی در خصوص مهار این پدیده طبیعی تاکید کرد.

وی با تاکید بر لزوم تفکیک دو پدیده گرد و غبار از گرد و خاک گفت: استان اردبیل در داخل استان بیشتر مواجه با پدیده گرد و خاک بوده و در زمان‌هایی که کشورمان بصورت منطقه ای (بیشتر از غرب کشور) درگیر این پدیده با منشاء خارجی می‌شود، استان اردبیل هم در مواردی با گرد و غبار مواجه می‌شود.

مدیرکل حفاظت محیط زیست استان اردبیل در ادامه نبود رطوبت کافی در خاک بویژه در فصل‌هایی که امکان عملیات کشاورزی و کشت و زرع مقدور نبوده و سطح خاک عاری از هرگونه پوشش گیاهی است، (اواخر زمستان و اوایل بهار و اواسط پائیز) و نیز به دلیل عدم مدیریت اصولی زمین‌های زراعی را از دیگر علل شیوع پدیده گرد و خاک در استان اردبیل ذکر کرد.

این کارشناس محیط زیست در ادامه گفت: عدم بهره‌برداری اصولی از زمین‌های اطراف شهرهای بزرگ، فعالیت غیراصولی برخی واحدهای برداشت شن و ماسه و معادن، خشک شدن برخی رودخانه‌ها همچنین عدم رعایت حق آبه زیست محیطی رودخانه‌ها موجب تشدید این پدیده در برخی نقاط استان شده است.

وی در پاسخ به سوالی در خصوص مناطق و چشمه‌های گرد و خاک در استان هم گفت: منشاء داخلی گرد و خاک استان اردبیل بیشتر از زمین‌های زراعی بایر و نیز زمین‌های بلاتکلیف و فاقد پوشش گیاهی حاشیه شهرهاست ضمن اینکه زمین‌هایی که در آنها عملیات عمرانی و ساختمانی و نیز فعالیت معدنی یا تولید شن و ماسه صورت می‌گیرد از دیگر چشمه‌های گرد و خاک در استان اردبیل است.

قاسم پور با تاکید بر لزوم هم افزایی و همکاری دستگاه‌های دولتی و مردم در مقابله با این پدیده و جلوگیری از شیوع بیشتر آن استفاده از وسایل نقلیه عمومی، عدم ساخت کارخانه در نزدیکی شهرها و انداختن زباله‌های مخرب برای هوا در سطوح زباله و تفکیک زباله را از راهکارهای ساده مقابله با ریزگردها عنوان کرد.

پنج راهکار تخصصی مقابله با ریزگردها

مدیرکل سازمان حفاظت محیط زیست استان اردبیل در خصوص راه‌های تخصصی پیشگیری و مبارزه ریزگردها گفت: ایجاد پوشش گیاهی و کمربندهای جنگلی (راهکار بیولوژیک) و استفاده از پوشش برای تثبیت تپه‌های شنی شامل خرده‌های کاه، گندم، برنج، شن، گراول، خاک اره، مونتموریلونیت، برگ گیاهان، لیگنین، کودهای گیاهی و حیوانی (راهکار مکانیکی) از راهکارهای موثر در مقابله با پدیده ریزگردها به شمار می‌رود.

وی اضافه کرد: علاوه بر این استفاده از مالچ‌های نفتی (راهکار شیمیایی) و استفاده از حصارهای سیمی (راهکار مهندسی) از دیگر راهکارهای تخصصی در مقابله و مهار ریزگردها به شمار می‌رود و در دنیا این روشها مرسوم است.

قاسم پور در ادامه بر لزوم پیگیری و اجرای سیاست‌های بهسازی زمین و استراتژی کاهش فقر (راهکارهای اقتصادی و اجتماعی) تاکید کرد و گفت: این روشها باید به صورت مستمر در دستور کار قرار گیرد و افکار عمومی و مسئولین باید با حساسیت بالا این مسئله را مد نظر قرار دهند.

دستگاه‌های اجرایی برای مقابله با ریزگردها چه وظایفی دارند

مدیرکل سازمان حفاظت محیط زیست استان اردبیل خاطرنشان کرد: طبق ماده ۲۳ الی ۲۸ قانون هوای پاک که به مسئله ریزگردها اختصاص دارد، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری) باید نسبت به اجرای طرح‌های بیابان زدایی برای مهار کانون‌های مستعد بیابان زایی و تولید گردوغبار اقدام کند.

وی گفت: علاوه بر این وزارت نیرو هم با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به تخصیص نیاز آبی زیست محیطی رودخانه‌ها و تالاب‌ها و ... و نیز تامین منابع آبی مورد نیاز موضوع ماده ۲۷ اقدام نماید.

قاسم پور یادآور شد: بر اساس ماده ۲۷ قانون هوای پاک وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی و وزارت کشور از محل اعتبارات بودجه‌ای و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مکلفند حریم سبز بزرگراه‌ها و کمربند سبز شهرها و روستاهای تحت تاثیر رخدادهای گرد و غبار را با روش آبیاری مدرن و با اولویت استفاده از پساب‌های شهری و روستایی ایجاد کنند.

وی افزود: علاوه بر این وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور) هم باید نسبت به تکمیل شبکه ملی هشدار و پیش‌آگاهی رخدادهای سیل و طوفان و گرد و غبار اقدام کند و سازمان صدا و سیما نسبت به فرهنگسازی، ظرفیت‌سازی، اطلاع‌رسانی و آموزش در قالب برنامه‌های آگهی و یا آموزشی رسانه‌ای با اخذ ۵۰ درصد بها اطلاع‌رسانی و پخش نماید.

[به گزارش ایرنا](#) به گفته علی سلاجقه معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور از سال ۲۰۰۰ میلادی تعداد وقوع خشکسالی‌ها و دامنه گستره آن‌ها ۳۰ درصد افزایش داشته است.

بر اساس آخرین یافته‌های جهانی و نتایجی که آژانس اسکپ سازمان ملل متحد منتشر کرده، طی ۵۰ سال اخیر حدود ۵۰ درصد وقایع آب و هوایی مربوط به خشکسالی بوده است.

در ۵۰ سال اخیر حدود ۱۲۴ میلیارد دلار خسارات اقتصادی ناشی از خشکسالی بوده است و پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۳۰ حدود ۷۰۰ میلیون نفر مهاجرت ناشی از خشکسالی در جهان شکل بگیرد.

در حال حاضر ۳.۲ میلیارد نفر در جهان با مشکل کمبود آب مواجه هستند و تحقیقات نشان می‌دهد این مقدار تا سال ۲۰۵۰ به پنج میلیارد نفر خواهد رسید که سه چهارم جمعیت کل جهان است.